

Urh – spomenik in živ spomin na številne žrtve je danes eden najbolj obiskanih spomenikov našega mesta.

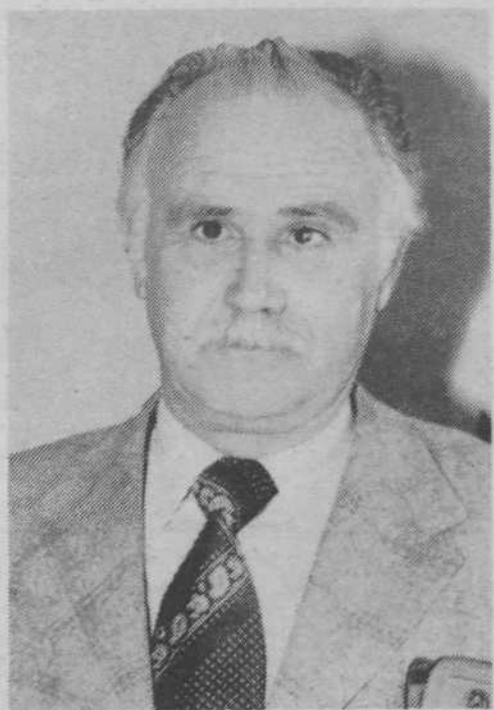

**RAZGOVOR
S PRVIM PREDSEDNIKOM
DELAVSKEGA SVETA LITOSTROJA**

**Ivan Pavšelj: Pripadnost
delovnemu kolektivu...**

»Ko se danes spominjamo naših prvih korakov v delavsko samoupravljanje pred dobrimi tridesetimi leti, tega ni moč storiti brez opisa takratnih delovnih in življenjskih razmer. Navkljub pomanjkanju je bilo vzdušje v tovarni enkratno, s spontanim zagonom in navdušenjem smo sodelovali pri delih na opremi za hidroelektrarne in mostovna dvigala ter raznih drugih naprav, ki jih je takrat potrebovalo naše gospodarstvo. Toda že takrat smo največjo pozornost posvečali delavcu. Sicer pa je večina tistih, ki so takrat delali v tovarni, tudi udarniško pomagala in sodelovala pri graditvi tovarniških objektov,« nam je hitel pripovedovati.

Delavski svet se je takrat ukvarjal s praktičnim izvajanjem planskih obveznosti, manj pa s finančnimi vprašanji. Delavce je predvsem zanimalo, kaj so že naredili, obravnavali pa so tudi vprašanje odnosov med posameznimi obrati, ki so sodelovali pri izdelavi določenega izdelka. »Seveda se je v začetku vidno čutilo tisto idealistično navdušenje delavcev, da bodo neposredno udeleženi pri vodenju podjetja. Udeležba na sejah je bila vedno polnoštevilna. Prva seja delavskega sveta po prevzemu ključev je bila 7. septembra 1950. leta. Sprejeli smo vrsto sklepov s poimenskimi in rokavnimi zadolžitvami. Taka razprava je bila možna zato, ker so bili v delavski svet izvoljeni predvsem dobri delavci,

stari izkušeni mojstri in približno četrtnina uslužbencev.

Na naslednjih sejah je bila vsebina dela delavskega sveta podobna, občasno smo razpravljali tudi o nadaljnjih investicijah in izgradnji novih, nujno potrebnih objektov. S finančnim stanjem podjetja pa smo člani delavskega sveta seznanili ob koncu leta. V letu 1950 smo dosegli veliko zmago – otvoritev novega objekta jeklo-livarne, ki jo je odprl naš najdražji gost – maršal Tito.«

V času delovanja prvega delavskega sveta je gospodarstvo doživljalo velike spremembe. Postavljeni so bili temelji za normalno delovanje tega samoupravnega organa, ker so bili ustvarjeni pogoji za vse večji prenos pravic in dolžnosti na delavski svet. Iz skupnega delavskega sveta so kasneje prešli na obratne delavske svete, imeli so razne oblike udeležbe delavcev s pomočjo zborov delavcev, na katerih so člani delavskega sveta poročali o delu. Taka oblika samoupravljanja se je z nekaterimi dopolnitvami razvijala vse do današnjih samoupravnih oblik. »Litostroj je postal tak kot je prav zaradi tega, ker so to delali ljudje, ki so po eni strani razumeli zahteve časa, po drugi pa pokazali, da se v naši Jugoslaviji da marsikaj narediti. Vsi smo se zavedali, da je Litostroj del nas, živeli smo kot ena družina, ustvarjali, in rezultati niso mogli izostati. Mislim, da je prav pripadnost delovnemu kolektivu odločilno vplivala na hitro rast. Vseskozi smo se tudi zavedali, kako pomembno je znanje v sodobnem gospodarstvu, opirali smo se na lastne kadre.«

»V Litostroju se zavedajo, da je razvita strojegradnja osnova gospodarskega razmaha. Dolžnost nove generacije, ki je nasledila 30-letno delo in znanje pa je, da nadaljuje z razvojem in s tem še vnaprej zagotavlja Litostroju mesto in sloves enega vodilnih podjetij strojegradnje pri nas.«

Tako Ivan Pavšelj, ki je ponosen, da je delal (in še dela) v kolektivu, kjer so samoupravni odnosi dobro razviti.

**9. MAJ – PRAZNIK
MESTA HEROJA**

Ljubljančani!

Ob letošnjih jubilejih – 40 letnici ustanovitve OF slovenskega naroda in vstaje jugoslovanskih narodov bo v našem mestu več prireditev:

27. aprila bo ognjemet na ljubljanskem gradu ob 19.40 uri

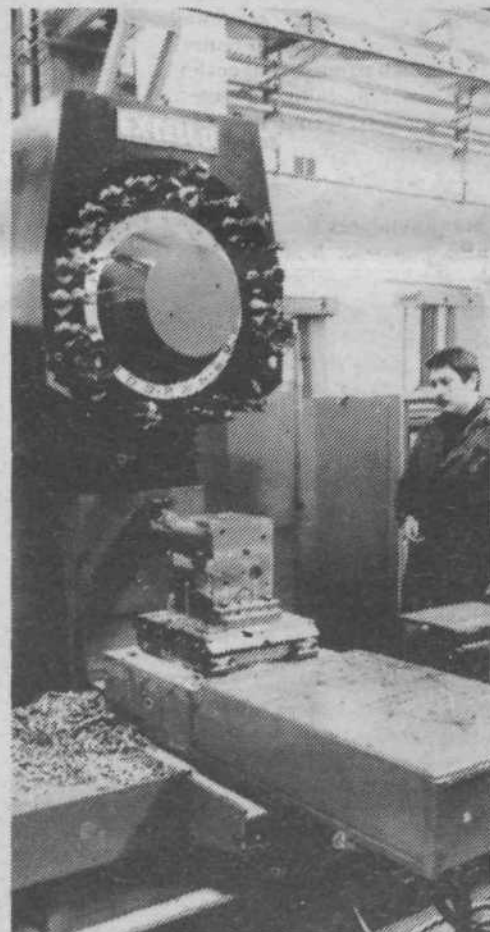
1. maja bo tradicionalno srečanje na Rožniku

8. maja bodo ob 20. uri v domu Ivana Cankarja slovesnosti ob dnevu osvoboditve Ljubljane

9. maja bo XXV. jubilejni množični pohod »Po poteh spominov in tovarištva« z zaključkom ob 11. uri na Trgu revolucije.

Isti dan pa bo tudi zbor aktivistov OF in SZDL, borcev, brigadirjev in mladine.

V popoldanskih urah pa bo na ulicah Ljubljane tekmovalni del pohoda »Po poteh spominov in tovarištva«.

Kaj vse smo storili v teh naših 40 letih. Samo majhen primer – vpogled v delček gigantske proizvodnje Litostroja. Med posnetkoma je dobrih 30 let razlike!

Irena Mav: »Napoved, da bo letošnje leto težko, se uresničuje že v prvih mesecih. Vidite, dosegli smo ogromen napredek, toda ob tem so se pojavile težave – poglejte samo to divjanje cen. Premalo se zavedamo, da je stabilizacijska bitka dolgoročna zadeva z več dejanji, pa manj besedami. Sem sodi tudi pravočasno in objektivno obveščanje.«

Ciril Jarc: »S sedemnajstimi leti sem prišel delat za stroj v Papirnico Vevče. Omogočili so mi, da sem se vpisal v srednjo papirniško šolo in sem zdaj že tri mesece vodja. Danes delavec lahko napreduje. Včasih to ni bilo tako. Vendar se mi zdi, da se mladi premalo zavedamo vseh pridobitev, ki so bile izbojevanje med revolucijo. Mislimo, da tako mora biti.«

Marija Adamič: »Kdor 40 let ni videl Ljubljane, je skorajda ne bi več spoznal. Naredila je velikanski skok in klobuk dol pred njeno podobo. Dovolj je kruha za vse, dovolj je kulturno-zabavnih prireditev, dovolj narejenega za oddih delovnega človeka, skratka, v Ljubljani si lahko srečen.«

Zdenka Kokalj: »Mladi smo bili rojeni v svobodi, naši starši so zgradili domovino, v kateri živimo srečno. Vendar imamo tudi mi svoje dolžnosti, njihovo pot moramo nadaljevati. Prav vsak bi se moral kje vključiti v delo, v krajevni skupnosti ali delovni organizaciji in še kaj postoriti poleg svojega rednega vsakodnevnega dela. Čeprav nam je lepo, zlasti mladi ne smemo biti zadovoljni s sedanjim stanjem, ampak moramo biti gonilna sila na poti še hitrejšega napredka.«

Ivan Babič: »Gradbeni stroji kar naprej rijejo po mestu, končno so začeli migati tudi na našem Gradu, osrednji podobi tradicionalne Ljubljane. Vesel sem, da rastejo tudi obvoznice, kar bo pregnalo nadležen hrup iz samega mesta.«

mag. Vida Hudnik: »Pogoji dela so urejeni in lahko se posvečam temu, kar sem si izbrala za svoj življenjski poklic. Edini problem, ki ga imamo pa je, ker ne moremo uvoziti potrebno raziskovalno opremo in re-promaterial. To pa nam marsikdaj hromi naše raziskovalno delo. Nad življenjskimi pogoji, ki jih imamo danes pa se nihče ne bi smel pritoževati.«